

Zwarte en Groene Specht, vogels van het jaar 2011

De Zwarte en Groene Specht zijn echte standvogels, die zich in onze bossen vaak laten horen. Wat dat betreft vergaat het vogelaars ongeveer net als bij de Koekoek. Je hoort ze vaker dan je ze ziet. De keuze voor de Zwarte Specht en de Groene Specht heeft een bijzondere achtergrond. Beide zijn het grote spechten, die bomen uithollen om dan in de ontstane holte eieren te leggen. Na gebruik kunnen deze holle bomen nog jaren lang dienst doen voor andere dieren zoals Bosuilen, vleermuizen, hoornaars, bijen of boommarters. De verspreiding van de boommarters - mijn aandachtsoort bij de zoogdieren - vertoont een nauwe relatie met het voorkomen van de hierboven vermelde spechtensorten.

Henri Wijsman

Herkenbaarheid

Beide vogels zijn goed herkenbaar. De Zwarte Specht is groot en zwart als een kraai. Zijn vlucht is echter golvend en de staart is groot.



Zwarte Specht Foto: Martjan Lammertink

Het rood op de kop en de witte snavel zijn opvallend. De roep is een lachend kluu - kluu, maar bij het vliegen kruuk - kruuk-kruuk; in zit echter een langgerekt klieeiuuu. Het groengele kleed met de gele stuit van de Groene Specht, zijn rode kruin en witgele onderzijde zijn onmiskenbaar. Zijn lach is een vierlettergrepig kluu - kluu - kluu- kluu en kan tot in de wijde omtrek worden gehoord. In de golvende vlucht worden de vleugels telkens na het uitslaan weer even ingetrokken.

Volksgeloof

De pikzwarte Zwarte Specht met zijn rode voorhoofd speelt van oudsher een rol in het volksgeloof en werd door de Romeinen gewijd aan oorlogsgod Mars. Van de Groene Specht wordt beweerd dat hij in het paradijs niet wilde meewerken aan het graafwerk voor een vijver, om zijn mooie veren niet te besmeuren. Voor straf heeft hij altijd dorst en roept ' giet-giet'.

Historie

Tot het begin van de twintigste eeuw waren er geen Zwarte Spechten in de Lage Landen. Ze hebben zich in een eeuw uitgebreid en ons land herbergt nu wel 3000 broedparen. Daarvan zijn het er al weer vele jaren een stuk of vijftien in het Gooi. Al hoor je ze wel op diverse plaatsen; het aantal van de grote spechten in het Gooi is helemaal niet groot. Ze bezetten grote territoria, zoals dat bij grote dieren past. Het zijn vogels van de diluviale zandgronden.



Groene Specht Foto: Mark Eising

De Groene Specht zit ook veel in de duinen, is talrijker en telt landelijk wel 5.000 broedparen. In het Gooi zijn het maximaal een stuk of dertig paren. Dertig jaar geleden waren het er trouwens wat meer, wat kan samenhangen met de beschikbaarheid van voldoende prooidieren. Groene Spechten zijn echte miereneters en dus vaak op de grond in de weer. Ze hebben een onwaarschijnlijk lange tong: zo'n decimeter lang! Zwarte Spechten zijn vooral op zoek naar de larven van in hout borende kevers.

Op zoek naar nestholen

Het gaat bij deze vogels niet alleen om normale waarnemingsgegevens als plaats, datum, etc. Het doel is ook dat we meer te weten komen over hun broedplaatsen. Beide soorten zijn typische standvogels, die meestal in de omgeving van de nestboom aan te treffen zijn. Let goed op de nestholte. De openingen zijn vaak duidelijk van de grond af te zien en bevinden zich vaak in laanbomen. De vorm van de Zwarte Specht is die van een staande ovaal van circa 14 x 10 cm; die van de Groene Specht rond en wat kleiner. Wie goed oplet vindt zo 'n nestboom wel. Verder willen we ook graag nog het volgende weten: in wat voor boom zit het nesthol? Op welke hoogte bevindt het zich en naar welke windrichting? Gebruik voor dit laatste zo nodig een kompasje. In het voorjaar beginnen de spechten zich te roeren en ze uiten zich niet alleen door te roepen, maar ook door de eigenaardigheid dat ze roffelen. De Groene Specht roffelt overigens maar zelden, maar als de Zwarte Specht in de weer is, hoor je op grote afstand het luide hakken. Vanaf half april worden de eieren

gelegd. Een nestholte kan meer dan een jaar gebruikt worden; daarnaast slapen ze ook vaak in holten van vorige jaren. In de periode waarin deze Korhaan verschijnt worden de spechten luidruchtiger; verder kunnen ze het hele jaar door worden waargenomen!

Onderzoeksvragen

Wat we graag willen weten is waarom de dichtheid van Zwarte Spechten groter lijkt, dan bijvoorbeeld op de Veluwe, als je tenminste let op de vele bomen met gaten. De Groene Specht ontbreekt daar vaak. Hoe zit dit in ons werkgebied? Met uw waarnemingen kunnen we een zo compleet mogelijk beeld schetsen van aantallen en verspreiding in het Gooi.

Op onze website www.vwggooi.nl kunt u uw waarnemingen invullen, zoals u dat al eerder deed met vorige Vogels van het Jaar. Ook wat gemeld wordt op waarneming.nl doet mee. Op spechten@vwggooi.nl kunnen de waarnemingen ook gemeld worden of toegelicht.